

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Maximi Tyrii Dissertationes

Maximus <Tyrius>

Lipsiae, 1774

XII. 40. Quid sit scientia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51003)

ἀφέλης, τὴν γῆν ἐξέταμες ὡς ἥλιον ἡμέρας 8, τὴν ἡμέραν ἔσβεσας.

precari nouit: sicut corpori animam si demas, vitam abstulisti; sicut diei si solem, diem abstulisti.

Λ Ο Γ Ο Σ ΙΒ΄.

τί ἐπισήμη ^h.

τί ποτ' ἐστὶ τῆτο, ᾧ διαφέρει ἄνθρωπος θεός; καὶ τί ποτέ ἐστιν, ᾧ διαφέρει ἄνθρωπος θεός; Ἐγὼ μὲν οἶμαι θεῶν μὲν ἀνθρώπου ἐπισήμη κρατεῖν, θεῶν δὲ ἐλατῆσθαι μοχθηρία ⁱ. θεὸς μὲν γὰρ ἀνθρώπου σα-

DISSERT. XII.

Quid sit scientia.

Quid est, quod a bruto hominem distinguit? quid est, quod ab homine distinguit Deum? Ego reliquis animalibus antecellere scientia hominem iudico, imbecillitatis causa esse infra Deos; nam et homine sapientior Deus est, et reliquis plus

^f ἐπιζῆσας τὸ σῶμα ὡς καρπὸς γῆς ἐὰν ἀφέλης] Vulgo desunt hae voces, quas ex Reg. et Harl. Maximo restituiimus.

^g ὡς ἥλιον [ἡμέρας,] Canterus

mauult aέρος. At sol non in aere, sed in aethere collocatur. Nihil autem mutandum, cum dies saum luci solis ortum debeat. Vide supra Dissert. X. 1.

DISSERT. XII. vulgo XL.

^h τί ἐπισήμη.] Sicholemma concipiunt Mss. Vulgo τί [ἐστιν] ἐπισήμη. Hac autem de quaerit Socrates apud Platonem in Theaeteto. Nihil tamen certi statuit, at definitiones refellit a Theaeteto propositas.

Sectio α.

ⁱ θεῶν δὲ ἐλατῆσθαι [μοχθηρία] De morum vitio vel im-

Tom. I.

probitate non agitur, ut huc conuenire non videatur μοχθηρία. Forsan Maximus scripsit θεῶν δὲ ἐλατῆσθαι μαρία vel ἀμαρία.

Ibid. θεῶν δὲ ἐλατῆσθαι μοχθηρία.] Si quid Logica veri crepat, pro μοχθηρία hic audacter aio legendum σοφία. vide Rationem statim sequentem, quae hoc clare probat, neque, ut mihi

○

Φώτερον, ἀνθρώπος δὲ θηρίῳ ἐπισημονέστερον. Ἄλλο τι
 ἐν ἐπισήμῳ σοφίας ἡγή; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔμᾶλλον
 ἢ ζῶν ζῶῃς· ἀλλὰ κοινὸν ὑπάρχον τὸ τῆς ζωῆς θνητῆ
 φύσει πρὸς τὸ ἀθάνατον, κατὰ μὲν τὴν ποιότητα ἰσο-
 μοιρεῖ, κατὰ δὲ τὴν βραχύτητα τῆ βίῃ σχίζεται.
 θεὸς μὲν γὰρ ζῶν αἰώνιος, ἀνθρώπος δὲ ἐφήμερος.
 Ὡσπερ οὖν εἴ τις ἦν δύναμις ὀφθαλμοῖς ὄραν αἰεὶ, καὶ
 ἀποτείνειν διηνεκῶς τὴν ὄψιν, καὶ δέχεσθαι τὴν προσβο-
 λὴν τῆς φωτός, καὶ μηδὲν αὐτῇ δεῖν^κ καλυπτόντων
 βλεφάρων, μηδὲ ὑπνε πρὸς ἀνάπαυλαν, μηδὲ νυκτός
 πρὸς ἠρεμίαν· κοινὸν μὲν ἦν τὸ ὄραν ἐκείνοις τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς πρὸς ταύτην τὴν τῶν πολλῶν ὄψιν, διέφερε δὲ τῶ
 διηνεκεῖ. Ἔτως ἀμέλει καὶ ἡ ἐπισήμη, κοινὸν τι ἔσα,
 διαφορὰν ὅμως ἔχει ἡ θεία πρὸς τὴν ἀνθρώπινην. Καὶ
 τὴν μὲν θεϊὰν τάχα καὶ αὐθις εἰσόμεθα· νῦν δὲ δὴ ἐπὶ
 τὰ γνωρίσματα ἴωμεν, τί ποτ' ἐστὶ τῶ ἀνθρώπου
 τὸ ἐπίσασθαι, καὶ εἰδέναί, καὶ μανθάνειν, καὶ

plus animalibus scit homo. Quid ergo, dicet aliquis, aliud
 scientiam vis esse quam sapientiam? Non magis quam vitam
 aliud quam vitam; quae cum hominibus mortalibus cum
 Deo communis sit immortalī, qualitate eadem est, temporis
 vero breuitate distinguitur; Deus enim semper uiuit, homo
 in diem. Vt si, exempli gratia, dari aliquo in oculo facultas
 posset, quae perpetuo aciem intenderet, lucem admitteret,
 nec palpebrarum inuolucro, nec relaxatione somni egeret,
 nec noctis quiete; huic oculo cum his nostris visus qui-
 dem communis esset, perpetuitate vero differret: ita Deo
 hominique cum communis sit scientia, differt tamen. Et de
 diuina quidem alias fortasse; nunc huius rei insistamus vesti-
 giis, ut sciamus, quo pacto sumi debeat, cum scire aliquid,
 aut cognoscere, aut addiscere hominem dicimus, aut tale
 quid

mihī videtur, vllam aliam vo-
 cem in tota Graeca Lingua ad-
 mittit. M.

κ μηδὲν [αὐτῇ] δεῖν] Reg.
 αὐτῆς] δεῖν. Forte μηδὲν [αὐτοῖς]
 (scilicet ὀφθαλμοῖς) δεῖν.

Sectio

ὅσα τοιαυτὴ λέγοντες ἔξιν τινὰ θεωρίας τῆ ψυχῆ προσίθεμεν.

β'. Ἄρα πᾶν ὅπερ ἡ αἴσθησις ¹ αἰθεροῖσασα τῆ κατὰ βραχὺ θεωρία, ἐμπειρίαν τῆτο ὀνομάζουσα, προσαγάγη τῆ ψυχῆ, καὶ μετὰ τῆτο ἐπισφραγίσθηται ὁ λογισμὸς τῆ ἐμπειρία, τῆτο φῶμεν ἐπισήμην εἶναι; οἷον τὸ τοιούδε λέγω· οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἔπω ναῦν εἰδότες, ἐρῶντες ἐπιμιξίας, ἀγόμενοι μὲν ὑπὸ τῆς χρείας, εἰργόμενοι δὲ ὑπὸ τῆς θαλάττης, εἶδον ὄρνιν ἐξ αἴερος καταπτάντα νηχόμενον, εἶδον δὲ καὶ φόρτον φερόμενον ^m κέφως ὑπὲρ τῆ κύματος, ἤδη δὲ πρὸς καὶ δένδρον ἀπενεχθὲν ἐκ ποταμῶ εἰς κλύδωνα καὶ τάχα μὲν τις καὶ ἄκων κατενεχθεῖς, κινῶν τὰ ἄεθρα, ἐξενή-

quid denique, quod aliquem contemplandi animae attribuat habitum.

2. Num ergo quodcunque longa singularium contemplatione paulatim a sensibus collectum (vulgo experientiam dicunt) quisque ad animum transfert, si ratione postea ipsoque usu confirmetur, scientiam dicimus? Exempli ergo: Primi mortalium, cum inuentae nondum essent naues, et commerciorum tamen amore ducerentur, quae et necessitas exigebat, et prohibebat mare, auem forte fortuna e coelo delapsam viderunt, quae aquis innataret; aut onus aliquod delapsum, quod in summis fluctibus subsideret; aut arborem, quae e fluuio in profundum ferretur; aliquis etiam forte inuitus in aquam concidit, moxque mouere coepit se, et euasit; alius

Sectio β'.

1. ὅπερ ἡ αἴσθησις] Vulgo ὅπερ [ἀν] ἡ αἴσθησις. At Mss. vocem secundam non agnoscunt. De re ipsa vide Platonem in Theaeteto pag. 118. C. 822. A.

m εἶδον δὲ καὶ φόρτον φερόμενον etc.] At qui potuerunt videre φόρτον, onus nauis, cum,

vti paullo ante supposuerat, nondum inuenta esset nauis? Lege, φορτὸν, quisquilias: foenum puta, virgulta, paleam, aridas frondes, et caetera quae superficiei fluminis innatare solent. Hesychius: φορτός· φρύγανα, ἄχυρα, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς αἰερόμενος ὑπὸ ἀνέμου χόρτος. vide et Suidam. M.

ξάτο, τάχα δὲ καὶ ἐκὼν ἐν παιδιᾷς μέρει ἀθροίσασα
δὲ ἢ πείρα τὴν ἔννοιαν τῆς πλῆσθε σχεδίαν τινὰ Φαύλην
τὸ πρῶτον ἐξεργάσατο; ὕλην κέφην ξυνδεόντων, αὐ-
τοσχέδιον ναῦν^η. κατὰ βραχὺ δὲ προϊῶσα ἢ αἰσθησις
ὁμῶς τῶ λογισμῶ ἰσοφίσατο καὶ ἐξεῦρεν ὄχημα κοῖλον,
ἔρεσσόμενόν τε, καὶ ἐξ ἰσίων πλέον, καὶ ὑπὸ ἀνέμων
Φερόμενον, καὶ ὑπὸ οἰάκων εὐθυνόμενον, καὶ ἐπ-
έτρεψεν αὐτῆς τὴν σωτηρίαν^ο ἐπιστήμη μιᾷ τῆς κυβερνη-
τικῆς. φασὶ δὲ καὶ ἰατρικὴν εὐρῆσθαι τὸ ἀρχαῖον ὡδί
κομίζοντες οἱ οἰκεῖοι^ρ τὸν κάμνοντα εἰς τῶν ἀγυιῶν τὴν
ἐν τριβῇ^q, κατετίθεντο. ἐφιστάμενοι δὲ οἱ ἄνθρωποι,

alius etiam volens et ludibundus hoc tentavit: ita paulatim,
et per gradus, nauigandi peritiam experientia collegit, coe-
pitque materia e leui ratem extemporaneam contexere, quam
firma tignorū inter se compago committeret: dum hoc pau-
latim modo sensus, et magistra procederet ratio, quorum in-
dustria vehiculum excogitauit, atque inuenit cauum, quod
remiges impellerent, alae ventorum ferrent, venti tollerent,
clauus dirigeret; huic vitam suam sola gubernandi freta arte
commisit. Etiam inuentam olim hoc modo ferunt medici-
nam: Aegrum sui singuli propinqui in viam deferebant publi-
cam:

^η ὕλην κέφην, ξυνδεόντων, αὐτο-
σχέδιον ναῦν.] Vulgo ὕλην κέφην,
[ἔϋλων δεόντων] αὐτοσχέδιον ναῦν.
Nos a Mfs. ne minime quidem
recessimus. Συνδεόντων, scilicet
ἀνθρώπων, et αὐτοσχέδιον ναῦν per
appositionem, ut loquuntur
grammatici, sumas oportet.

^ο ἐπέτρεψεν αὐτῇ τὴν σωτηρίαν.]
Potius αὐτῆς, sc. τῆς ὀχίματος,
nauis. Et sic editum video
a Cl. Viro, sine vlla varietatis
mentionē. M.

^ρ Κομίζοντες οἱ οἰκεῖοι.] Ser-
uius ad Aen. XII. 395. Apud
veteres consuetudo erat, ut de-

*sperati ante ianuās suas collo-
carentur, ut — possent a transi-
entibus forte curari, qui ali-
quando simili laborauerant mor-
bo.* Haec verbo tenus exscri-
psit Isidorus Orig. lib. X. col.
1072. Lusitanis, Aegyptiis, et
Babyloniis eundem morem
tribuunt Strabo lib. III. p. 234.
lib. XVI. p. 1082. et Herodo-
tus lib. I. 197.

^q εἰς τῶν ἀγυιῶν τὴν ἐν τριβῇ.]
Quasi omnes ἀγυιῶν non essent
ἐν τριβῇ! Repono, τὴν [μάλιστα]
ἐν τριβῇ, maxime frequentatam,
et, *Qua facit assiduo tramite
vulgus iter.* M.

καὶ ἀνερωτῶντες τὸ ἄλλος ὅτι τὸ αὐτὸ ξυμπεσόν, ἐπειτὰ ὠνατο ἢ ἐδωδῆ τι, ἢ καύσας, ἢ τεμῶν, ἢ διψήσας[†], παρετίθεντο ἕκαστοι ταῦτα κάμνοντι^{*} οἱ πεπονθότες πρότερον καὶ ὠφελήμενοι ἢ δὲ ὁμοίότης τῆ πάθους συναθροίσασα τὴν τῆ ὠφελήσαντος μνήμην τῇ κατ' ὀλίγον ἐντεύξει ἐπισήμην ἐποίησε τὸ πᾶν. Οὕτω καὶ τεκτονικὴ συνέση, καὶ χαλκευτικὴ, καὶ ὑφαντικὴ, καὶ γραφικὴ, ὑπὸ τῆς πείρας ἕκαστη χειραγωγούμενη.

γ. εἶεν τῆτο ἐπισήμην φῶμεν, ἐθισμόν ψυχῆς πρὸς ὅτις τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων καὶ ἐπιτηδευμάτων ἢ τῆτο μὲν διατείνει καὶ ἐπὶ τὰ θηρία; καὶ αἰσθησις γὰρ καὶ πείρα ἐκ ἀνθρώπων ἴδιον ἀλλὰ καὶ τὰ θηρία αἰσθάνεται, καὶ ἐκμανθάνει τι ὑπὸ τῆς πείρας, ὥστε καὶ τῆτοι ὡρα μεταποιεῖσθαι σοφίας. Αἱ γέραναι ἐξ

cam: accedebant continuo alii, et de morbo quaerebant; tum si quis eidem aliquando obnoxius malo, cibo aliquo, aut igne, aut ferro, aut potus denique id depulisset temperantia, cum aegro sua communicabant singuli: atque ita similitudo morborum remediorum simul colligens memoriam paulatim in artem rededit id totum. Sed nec architectura, nec ferraria, nec textura, aut pictura, aliter quam experientiae subsidio ad finem peruenere suum.

3. Sit ita: alicuius in homine operis, aut instituti, consuetudinem, scientiam dicamus: an et illud homini cum brutis commune est? Est verò: nam nec sensum, nec experientiam recte aliquis propriam dixerit homini; quia et sentire belluae, et saepius tentando aliquid possunt addiscere, atque adeo eo modo sibi vindicabunt sapientiam. Grues aestiuo tempore

† ἢ διψήσας,] H. Stephano, cum quo facit Dan. Heinsius deesse videbatur ἢ λιμώξας. Eis haud assentior; nam licet, fames inter remedia fuerit, non tamen omnes rationes, quibus facta est medicina, Ma-

ximus enumerare voluit. Notissimas certe quasdam praetermisit, cuiusmodi sunt vomitio, purgatioque.

† ταῦτα κάμνοντι] Lege, ταῦτα τῶ κάμνοντι, ut supra, κομίζοντε; οἱ οἰκτεῖαι τὸν κάμνοντα. M.

Αἰγύπτῳ ὥρα θέρους ἀνιστάμεναι^τ, ἐκ ἀνεχόμεναι τὸ
θάλλος, τεύασαι τὰς πτέρυγας^υ ὥσπερ ἰσία, φέρον-
ται διὰ τῆς ἀέρος εὐθύ τῶν σκυθῶν γῆς· ἄτε δὲ ἐκ ἐν
ῤυθμῶ ὄν τὸ ζῶον^κ, ἀλλ' ἐμβριθὲς μὲν τὰ μέσα,
μακρὸν δὲ κατὰ τὸν αὐχένα, κῆφον δὲ κατὰ τὸ θραϊόν,
ἀραιὸν δὲ κατὰ τὰς πτέρυγας, ἐσχισμένον δὲ κατὰ
τὰ κῶλα, κλυδάζεται τὴν πτήσιν, ὥσπερ ναῦς χειμα-
ζομένη, τῆτο γνῆσα ἢ γέρανος γ, ἢ αἰσθανομένη
ἢ πειραθεῖσα, ἔ πρότερον ἀνίπταται, πρὶν ξυλλάβῃ
λίθον τῷ σώματι ἔρμα εἶναι αὐτῇ πρὸς τὴν πτήσιν ζ.

tempore, cum calorem illius terrae amplius non ferunt, ex
Aegypto abeunt, passisque veli in modum leniter alis, recta
Scythiam versus per aerem feruntur; cum vero non ita con-
cinna sit et aequilibris corporis eorum constitutio (in medio
enim grauior, supra est protensior; rursus, quae caudam
pars tangit, leuior; quae alas, inanior est; pedes demique
dispartiti sunt illis et diuisi) necesse est vt non secus, quam
nauis quae a ventis iactatur, fluctuet in aere. Id cum vel
sensu, vel ipsa compertum habeat experientia, non prius in
altum se attollit grus, quam lapidem assumat ore, qui illi et
sabbrae instar est, commode vt volet, et saluti est, ne pereat.
Cervuae

Sectio γ.

τ ἐξ Αἰγύπτῳ ὥρα θέρους [ἀνι-
στάμεναι,] Vulgo ἀφιστάμεναι. Sed
lectionis, quam recepinus,
fideiufiores sunt Reg. et Har-
leian. De gruum migratione te-
stifonia veterum plena manu
suppeditabit eruditissimus Bo-
chartus Hieroz. part. II. lib. I.
cap. XI. col. 70. seqq.

υ τεύασαι [τὰς] πτέρυγας Sic
Reg. et Harleian. Vulgo deest
vox media.

κ ἄτε δὲ ἐκ ἐν ῤυθμῶ [ὄν] τὸ
ζῶον,] Antepenultimam vocem
nos ex Reg. et Harleian, resti-
tuimus.

γ γνῆσα [ἢ] γέρανος,] Vulgo
deest ἢ, sed id agnoscit vter-
que Mss.

ζ ἔρμα εἶναι αὐτῇ πρὸς τὴν
πτήσιν,] Vulgo ἔρμα μὲν εἶναι
αὐτῇ πρὸς τὴν πτήσιν, [φυλακὴν δὲ
πρὸς σωτηρίαν.] Et sane testa-
tur inter alios Plinius H. N.
lib. X. §. 30. *Excubias habent
nocturnis temporibus lapillum
pene sustinentes, qui laxatus
somnia et decidens indiligentiam
coarguit;* vt non male dicatur
φυλακὴ πρὸς σωτηρίαν. Sed cum
de volatu, non de vigiliis agat
noster, importunae sunt eae
voces, nec a Reg. et Harl. ex-
hibentur,

ἔλαφοι ἐκ Σικελίας ἐπὶ ῥηγίᾳ^a περαιῖνται, νηχόμενα ἄρα θέρους ἐπιθυμία καρπῶν^b. ἄτε δὲ ἐν μακρῷ πλῶ, ἐξασθενεῖ ἢ ἔλαφος ἀνέχουσα τὴν κορυφὴν ὑπὲρ τῆς ὕδατος. Κεφίζονται δὲ τὸν κάματον ὡδὲ πως νήχονται ἐπὶ μιᾷς τεταγμέναι, ἀλλήλαις ἐπόμεναι, ὡσπερ στρατόπεδον ἐπὶ κέρως βαδίζον^c. νήχονται δὲ, ἐπι-

Ceruae aestiuo tempore pascendi causa ex Sicilia circa Rhegium transmittunt; qui cum non exiguus sit traiectus, fit tandem ut deficient, aegreque supra aquam sustollant verticem. Ergo hoc excogitarunt remedium: figillatim omnes natant cōdine, ut alteram sequatur altera, non aliter, quam bene instructus procedit exercitus; sequentis enim caput anterioris incumbit

hibentur; qui quidem Mfs. sic plane dant, ut edidimus. De lapide, qui sit ἔρμα πρὸς τὴν πτήσιν, consentiunt plurimi, licet id fabulosum censeat Aristoteles. Adi sis Sam. Bochartum Hieroz. part. II. lib. I. cap. XI. col. 72.

^a ἐκ Σικελίης ἐπὶ ῥηγίᾳ] Hoc, tamen, maxime notatur a Sicilia Cyprum traiciētib. Et id πῶς πῶς fieri docet Aelianus H. A. v. 56 Vide sis et Oppianum Cyneg. II. 215. seqq.

^b ἐπιθυμία καρπῶν] Nulline igitur καρποὶ in Sicilia? Conieceram σκορπίων, scorpionum: Italia enim scorpionibus abundat: et notum est ex Physicis cervos maxime appetere animalia ἰοβόλα. Sext. Empiricus Pyrrh. Hypot. I. 14. p. 12, αἱ δὲ (ὑε) χαίρουσι καὶ σαλαμάνδρας ἐσθίουσιν, ὡσπερ ἔν ἔλαφος τὰ ἰοβόλα ζῶα. unde ἔλαφος dicta, ἀπὸ τῆς ἔλξεως τῆ ὄψεως, ab attractione anguis quem deuoret, prout

refert Plutarchus De Solert. Animal. pag. 976. D. vide Oppianum Cyneg. II. 233. seqq. Sed eadem occurrit Obiectio, Nulline scorpiones in Sicilia? Suspicio igitur ipsum Maximum non satis clare et accurate mentem suam hoc loco expressisse; nisi aliud quid lateat sub voce καρπῶν. M.

^c ἐπὶ κέρως βαδίζον] Sic edidimus, licet codices tam manu quam typis descripti ἐπικαίρωσ βαδίζον exhibeant; nec heri vel nudiustertius vitiosa Graecorum pronuntiatio tales mendas procreauit. Suidas, ἐπικαίρωσ παραπλέοντας, τῆτέτι μιᾶν κατακολεθῆσαν τῆ ἑτέρᾳ. Legendum ἐπὶ κέρως, uti recte monuerunt Portus et Kusterus ex Thucydidis lib. II. p. 161. Ἰδόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ μιᾶν [ἐπὶ κέρως] παραπλέοντας. Vbi scholiastes: ὧσανε ἔλεγε, μιᾶν κατακολεθῆσαν τῆ ἑτέρᾳ. Xenophon. Hellen. lib. VI. cap. II. 18. τότε μὲν ἐπὶ [κέρως] ἤγε.

Θεῖσα ἐκάστη τὴν κορυφὴν τῆ τῆς ἠγχιμένης ἰξυῖ.
 Ἡ δὲ στρατηγῶσα τῆς τάξεως, ἐπειδὴν κάμη, ἐπὶ ἔραϊον
 μεθίσταται, καὶ ἠγεῖται ἄλλη, καὶ ἔραγεῖ ἄλλη ὡς
 ἐν τοῖς στρατοπέδοις Ξενοφῶν μὲν ἔραγεῖ, ἠγεῖται δὲ
 Χειρίσοφος^d. ὥστε καὶ στρατηγίας τακτικῆς μεταποιεῖται
 ταυτὶ τὰ θηρία.

δ'. Μὴ ποτε ἐν αἰσθησις^e μὲν καὶ πείρα ἐκ ἀνθρώ-

incumbit lateri, atque ita natant, dum defatigetur prima, quae
 agmen ducit. Quod cum fit, illa in tergo locatur; aliaque
 primos semper, alia postremos ducit: sicut in castris tergo
 Xenophon, fronti praest Chirifophus: ut etiam in aciei in-
 struendae peritia aliquid sibi vindicent haec animalia.

4. Unde sequitur, nec sensum, nec experientiam, sed ratio-
 nem

ἠγε. Sic etiam Lucianus de
 Conscr. Hist. tom. I. p. 623.
 627. et Onofander Strateg.
 cap. VI. In quibus locis pel-
 fime se dederunt interpretes.

Ibid. ἐπικαίρωσ βαδίζον] Opti-
 me *Dauisius*, ἐπὶ κέρως. Lucia-
 nus *Quom. conscr. sit Hist.*
 p. 623. πάνυ γὰρ ἐμελλεν αὐτῶ
 (ἢ ἐμελλεν αὐτὸς) πλαγίαν μὲν τὴν
 φάλαγγα, ἐπὶ κέρως δὲ λέγειν τὸ
 ἐπὶ μετώπῳ ἄγειν *omnino igitur
 futurum erat* (vel, *verosimile
 erat*) ut ille vocaret etc. ubi,
 nisi fallor, deest vox ὀρθίαν ante
 vel post φάλαγγα, ut sensus ali-
 quis sit. Hunc locum a *Dauisio*
 quoque adductum video. M.

d Ξενοφῶν μὲν ἔραγεῖ, ἠγεῖται
 δὲ Χειρίσοφος.] Respicit ad Xeno-
 phontis de Exped. Cyri lib III.
 cap. II. 25, 26.

Sectio δ'.

e Μὴ ποτε ἐν αἰσθησις] Vulgo
 Μήτε ἐν αἰσθησις. Locum nos
 ex Harl. sanauimus. Hierocles

in Aur. Carm. I. p. 16. Καὶ
 [μὴ ποτε] πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν
 ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἀθάνατοι θεοὶ
 ἔτοι ἐκλήθησαν. Sic ex Mss.
 Gallicis edidit cl. Needhamus,
 cum prius incommode legere-
 tur, καὶ [μήτε] πρὸς ἀντιδιαστολὴν
 licet, ut verum fatear, ob codi-
 cis Medicei praestantiam, ex
 eo rescripserim γένος. Πρὸς
 [γὰρ] ἀντιδιαστολὴν est. Longinus
 περὶ ὕψους §. XXXIII. pag. 100.
 [μὴ ποτε] δὲ τῆτο καὶ ἀναγκασίον
 ἦ. Iterum §. XXXVIII. p. 113.
 [μὴ ποτ'] ἐν ἄριστοι τῶν ὑπερβο-
 λῶν — αἱ αὐτὸ τῆτο διαλαυνάμε-
 σοι ὅτι εἰσὶν ὑπερβολαί. Sic alibi
 passim. Vide Harpocratonem
 in Ἀγοράς, Etymologicum M.
 in Ἀλάτωρ, ἀλύσκω, ἕλος, et Bu-
 daeum Comm. L. G. pag. 774.
 775.

Ibid. Μήτε ἐν αἰσθησις etc.]
 Scribendum, Μήποτε ἐν, vel,
 Μήποτ' ἐν, *Fortē igitur*, vel,
Vide igitur num. sic mox, μή-
 πόν

πινον ^ε, λόγος δὲ ἀνθρώπου ἴδιον καὶ ἕδὲν εἴη ἄλλο
ἐπισήμη ^ε πλὴν βεβαιότης λόγος ὁδεύοντος κατὰ τὰ
αὐτὰ, ἐκθρησμένον τὰ συγγενῆ τῶν πραγμάτων, καὶ
διακρίνοντος τὰ ἀνόμοια, καὶ τὰ ὅμοια συγκρίνοντος,
καὶ τὰ οἰκεία συντιθέντος, καὶ τὰ συγκεχυμένα
διαϊεῖντος, καὶ τὰ ἀλλότρια χωρίζοντος, καὶ τὰ
ἄτακτα συντάττοντος, καὶ τὰ ἀνάρμοσα ἀρμοζομένον ^η.
Τοῦτον γὰρ ἀμέλει ^ι καὶ ἀριθμητικὴ, καὶ γεωμετρία,
καὶ μουσικὴ, καὶ ὅσα ἄλλα χειρουργίας ἀδεεῖς ^κ τῇ τῷ
λόγῳ ῥύμη ἐπεξῆλθον τοῖς ἀνθρώπων νοήμασι, καὶ
ἐξεργάσαντο ^λ. Καὶ μὴν Ὀμηρος ἔταυτας πρεσβυτά-

nem proprium esse hominis: nec aliud scientiam esse, quam fir-
mam rationem, quae per eadem semper procedit; cuius proprium
est res cognatas inquirere, res dissimiles distinguere, similes
componere, proprias coniungere, coniunctas discernere, alienas
distinguere, quae denique sine ordine sunt, in ordinem re-
digere, quae parum congruunt, quadrare. Tales reuera
sunt et arithmetice, et geometricae, et musicae, aut si quae
aliae non manuum beneficio, sed vi rationis inuentae, hu-
mano omnia exequuntur ingenio. Quas Homerus tamen, et
anti-

ποτ' ἔν' Ὀμηρος μὲν etc. XVIII.
μήποτε ἔν' ἢ κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν etc.
XXVI. μήποτ' ἔν' περὶ ἔρωτος ταύ-
τη κριτέον. et ita passim. Sic
editum video ex Cod. Har-
leiano. M.

^f καὶ πείρα ἔκ ἀνθρώπινον,]
Coniicio, ἔκ ἀνθρώπου ἴδιον. quia
sequitur, λόγος δὲ ἀνθρώπου ἴδιον.
et quia supra dixerat, iisdem
verbis, καὶ αἰσθησις γὰρ καὶ πείρα
ἔκ ἀνθρώπου ἴδιον, sect. 3. et quia
huiusmodi repetitionibus et
tinnitu vocis eiusdem in fine
sententiae gaudet Maximus.
sic sect. 7. Καμβύσης δὲ ἔκ ἐμάν-
θανεν. ἕδὲ ἐξέρξης ἐμάνθανεν. vide
ad XIV. 6. Philo Iudaeus p. 594.

τὸ ἴδιον ἀνθρώπου κτήμα προσλαβεῖν,
ἐπισήμην. M.
^g καὶ ἕδὲν εἴη ἄλλο ἐπισήμη.]
Inferendum forte ἂν post
ἕδὲν. M.

^h ἀνόμοσα [ἀρμοζομένον.] Vul-
go ἀρμοστομένον, contra quam
iubent Reg. et Harleian. De
re ipsa vide Platonis Theae-
tet. p. 133, A. seqq.

ⁱ τοῦτον γὰρ ἀμέλει] Sic vter-
que codex, vulgo τοιαῦται.

^k χειρουργίας ἀδεεῖς] Vulgo
ἀνευδεῖς, renitentibus Reg. et
Harleian. Vide nos ad Dif-
fert. v. I.

^l τῇ τῷ λόγῳ ῥύμη ἐπεξῆλθον
τοῖς ἀνθρώπων νοήμασι, καὶ ἐξεργ-
γάσαντό.]

τας ἐπισημῶν λέγει, παλαιὸς ἀνὴρ, καὶ ἀξιοχρεῶς
δήπερ πιεῦεσθαι, ἀλλὰ θαυμάζει τῆς μόνως,
ὡς σοφὸς ^m,

Μάντιν, ἢ ἰητῆρα κακῶν, ἢ τέκτονα δῶρον,
ἢ καὶ θεσπιν ἀοιδόν ⁿ.

Ὡ τῆς ἰσοτιμίας. Ὁ μάντις σοφός ^o, καὶ ὁ τέκτων σο-

antiquus homo, et fide dignissimus, neutiquam primo statuit
loco; sed potius hos, tanquam solos sapientes, miratur,

*Aur vatem, medicumque, aut fabrum ligna secantem,
Diuinumque poetam,*

O aequalitatem admirabilem! Et vates ergo sapiens est, et
faber,

γράφαντο.] Vulgo τῆ τῷ λόγῳ
ῥύμη [ἐπεξῆλθε καὶ] τοῖς ἀνδρώ-
πων νοήμασι, καὶ ἐξεργάσαντο.
Reponit autem Dan. Heinsius,
τῆ τῷ λόγῳ ῥύμη ἐπεξῆλθον, καὶ
τοῖς ἀνδρώπων νοήμασι κατεξεργά-
ζονται, vel πᾶν κατεξεργάσαντο.
Mss. dant τῆ τῷ λόγῳ [ῥύμη ἐπεξ-
ῆλθον] τοῖς [αὐτῶν] νοήμασι, καὶ
ἐξεργάζαντο. Rescripserim τῆ
τῷ λόγῳ ῥύμη ἐπεξῆλθον τοῖς ἀνδρώ-
πων νοήμασι, καὶ [ἐξεργάζονται.]

^m τῆς μόνως ὡς σοφός.] In
ordine verborum Mss. expres-
simum, nam vulgo legitur τῆς
ὡς μόνως σοφός.

ⁿ ἢ καὶ θεσπιν ἀοιδόν. Sic
Homerus Odyss. β'. 385. et inde
primam voculam, quae vulgo
deest, adsumpsi. Hoc et Hein-
sius faciendum iudicavit.

^o Ὁ μάντις σοφός.] Locum sic
Paccius interpretatur: Sapiens
vates, sapiens faber, sapiens me-
dicus: aequalis videlicet honor
Apollini, Aesculapio, ac Phemio.
Forlan igitur in suo codice scri-
ptum repererat, Ὁ μάντις σοφός,
καὶ ὁ τέκτων σοφός, καὶ ὁ ἰατρός, καὶ

ὁ Ἀπολλων δῆπερ, καὶ ὁ Ἀσκληπιός
δήπερ ὁμοίως τίμιος, καὶ ὁ Φήμιος.
Nec dubitat Heinsius, quin hoc
ordine legenda sint ea verba.
Cum tamen Phemius haud fa-
ber erat, verum citharoedus,
vt ex Homeri Odyssæa notissi-
mum; non in ordine peccat-
um suspicor, sed alia quadam
ratione. Nimirum nonnullas
voces, vt puto, librarii prae-
termiserunt. Itaque reponen-
dum conicio, Ὁ μάντις σοφός,
καὶ ὁ τέκτων σοφός, καὶ ὁ ἰατρός,
καὶ ὁ ἀοιδός, καὶ ὁ Ἀπέλλων δῆπερ,
καὶ ὁ [Ἄργος,] καὶ ὁ Ἀσκληπιός
δήπερ ὁμοίως τίμιος, καὶ ὁ Φήμιος.
Apollodorus lib. I. cap. IX.
§. 16. Ἰάσων [Ἄργον] παρεκά-
λεσε τὸν Φεῖξ, κακείνος, Ἀθηναῖος
ὑποθεμένης, πεντηκόντορον ναῦν
κατεσκεύασε τὴν προσαγορευθεῖσαν
ἀπὸ τῷ κατασκευάσαντος Ἄργω.
Scilicet

*Fabricauit ARGVS opere
Palladio vatem,*
vt loquitur Phaedrus lib. IV.
Fab. VI. 9. Vide sis et scho-
liasten ad Apollonii I. 4.
Ibid.

Φῶς, καὶ ὁ Ἀπόλλων δῆπυ, καὶ ὁ ἰατρὸς, καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς
 δῆπυ ὁμοίως τίμιος, καὶ ὁ Φήμιος. Μὴ ποτ' ἔν Ὀμηρῶς
 μὲν ταῖς ἐπισήμαις τὰς τιμὰς νέμει Ῥ κατὰ τὴν εὐρεσιν

faber, et medicus, Apollo et Asclepius eodem cum Phemio
 honore digni erunt. Quare vide, ne ex inuentione magis,
 quam vtilitate, artes aestimet Homerus. Nobis vero non eo
 modo

Ibid. ὁ μάντις σοφὸς etc.]
 Praecessit Homeri versus, Odyss.
 P. 384.

Μάντιν, ἢ ἰητῆρα κακῶν, ἢ τέ-
 κτονα δαίμων, ἢ καὶ θεσπιν
 αἰοιδόν.

Artifices *quatuor* vides, Vatem,
 Medicum, Fabrum lignarium,
 et Poetam. super hoc Homeri
 fundamentum, obseruationem
 sequentem struit Maximus:
*O miram aequalitatem! sapiens
 vates, sapiens faber, sapiens me-
 dicus: aequalis videlicet honor
 Apollini, Aesculapio et Phemio.*
 Haec est Paccii Versio. Sed
 si hoc tantum scripsit Maxi-
 mus, sane est omnium Scri-
 ptorum vel negligentissimus
 vel obliuiosissimus; qui, post-
 quam artifices *quatuor* ex
 Homero produxisset, in se-
 quenti periodo eos recensens,
 vnum, *Poetam*, omittit: et ta-
 men (vide Hominis inconstan-
 tiam) in proxime sequenti
 commate, *tres* artium memo-
 ratarum exemplis instruit ex
 eodem Homero petitis, et iam
 negligit *aliam*, Fabrilem, cum
 in promptu esset notissimus
 τέκτων Homericus, *Epeus*, quem
 ipse alibi (Diff. VI. I. ἢ Ἐπειῶ
 τῷ τέκτονι) in hanc rem aduo-

cat. Hunc igitur sub ibi in-
 vtili voce δῆπυ latentem ex-
 traho, et Poetae simul locum
 suum restituo: Ὁ μάντις σοφὸς,
 καὶ ὁ ἰατρὸς σοφὸς, καὶ ὁ τέκτων,
 [καὶ ὁ αἰοιδός] καὶ ὁ Ἀπόλλων δῆπυ,
 καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς τῷ Ἐπειῶ ὁμοίως
 τίμιος, καὶ ὁ Φήμιος. *Quatuor*
 tandem habes Personas Home-
 ricas, singulas arti suae prae-
 fectas, et eodem ordine quo
 illas recensuerat Homerus:
 vide quae notavi ad finem
 Diff. X. Miror tamen Maxi-
 mum adduxisse *Apollinem μάν-
 τιν*, potius quam *Chalcantiem*,
 Deum inter Mortales. Paullo
 aliter haec vltima a Cl. Editore
 tentata iam deprehendo. Sed
 si *Epeus*, faber Homericus, in
 mentem illi venisset, probe
 scio eum non substiturum fuisse
Argum. M.

Ῥ ταῖς [ἐπισήμαις] τὰς τιμὰς
 νέμει] Sic optime Harleian.
 nec aliter Paccium legisse do-
 cet eius interpretatio, Vulgo
 ταῖς τιμαῖς τὰς τιμὰς νέμει, vnde
 Canterus et Heinsius rescri-
 psere ταῖς [τέχναις] τὰς τιμὰς
 νέμει. Ea quidem coniectura
 per se vero non est abfimilis,
 auctoritati tamen codicum duo-
 rum postponenda.

Ῥ ἐ ταύτῃ

μᾶλλον, ἢ κατὰ τὴν χρεῖαν αὐτῶν; Ἡμῖν δὲ ἔταυτη
 θεωρετέον^q, ἀλλὰ ὠδὶ λέγωμεν. Ὅτι ἡ τῆς ἀνθρώπου
 ψυχὴ τὸ εὐκίνητότατον ἔσα τῶν ὄντων καὶ ὀξύτατον,
 κεκραμένη ἐκ θνητῆς καὶ ἀθανάτης φύσεως, κατὰ μὲν
 τὸ θνητὸν αὐτῆς ξυντάττεται τῇ θνητῷδε φύσει, καὶ
 γὰρ τρέφει, καὶ αὖξει^r, καὶ κινεῖ, καὶ αἰσθάνεται
 κατὰ δὲ τὸ ἀθάνατον τῷ θεῷ ξυνάπτει^s, καὶ γὰρ
 νοεῖ, καὶ λογίζεται, καὶ μανθάνει, καὶ ἐπίσταται
 καθὸ δὲ ξυμβάλλουσιν αὐτῆς αἱ θνητῶ φύσεις^t τῷ
 ἀθάνατῷ, τῆτο πᾶν καλεῖται φρόνησις, διὰ μέσθ ἔσα

modo fit inuestiganda veritas, sed sic potius: Anima homi-
 num res est, quae et facillime mouetur, et omnium est velo-
 cissima; constatque ex humana partim, partim ex diuina na-
 tura: pars eius, quae mortalis est, belluinam quam proxime
 attingit; nam et augmentum cum iis habet commune et nu-
 trimentum, tum id quod mouetur in ea et sentit: pars, quae
 immortalis est, ad diuinam accedit; nam et intelligit, et ra-
 tione utitur, et discit, et scientiae fit compos: iam qua na-
 tura eius, quae mortalis est, maxime ad immortalitatem acce-
 dit, id omne prudentiam vocamus; cui medium inter scien-
 tiam

q ἔταυτη θεωρετέον.] Mal-
 lem θεωρητέον, vel θεωρετέον, vel
 denique, ἀθεητέον. M.

r καὶ γὰρ τρέφει, καὶ αὖξει,]
 Legendum opinor τρέφεται et
 pro κινεῖ non male scribatur
 κινεῖται. Vtrum vero αὖξει, sen-
 su Passiuo pro αὖξεται, admitti
 debeat, vide disputantem sum-
 mum Graevium ad Luciani
 Soloecist. p. 735. Plutarchus
 Coniuv. Sept. Sap. θανατῶντες
 τὰ ἔμψυχα, καὶ τὰ φύομενα (τῷ
 τρέφεται καὶ αὖξεται μετέχοντα
 τῷ ζῆν) ἀπολλύντες, ἀδικῶμεν. ita
 distinguendus iste Plutarchi lo-
 cus. Noster XVII. 8. ἀλλὰ καὶ

ἐν λογικῇ ψυχῇ (ἐπειδήπερ ἐν ἡ
 πᾶσα ὡσπερ ἀθροισμά τι θρηπτικόν,
 αἰσθητικόν, (f. αὖξητικόν,) κινήτι-
 κόν, παθητικόν) κρείττον τὸ νοητι-
 κόν. sic et istum locum le-
 gendum et distinguendum
 opinor. M.

s τῷ θεῷ ξυνάπτει.] Reg. τῷ
 θεῷ [καὶ] ξυνάπτει. Forsan τῷ
 θεῷ ξυνάπτεται. Licet alioquin
 non male se habet recepta le-
 ctio. Vide Euripidis Hippol.
 v. 187.

t [αὐτῆς] αἱ θνητῶ φύσεις]
 Sic bene Reg. et Harleian,
 vulgò αὐτῆ.

ἐπισημῆς πρὸς αἴσθησιν. Καὶ ἔστιν ἔργον ψυχῆς, ὡς
 μὲν ἀλόγῃ, αἴσθησις· ὡς δὲ θείας, νῆς· ὡς δὲ ἀνθρω-
 πίνης, φρόνησις· ἀθροίζει δὲ αἰσθήσις μὲν ἐμπειρίαν,
 φρόνησις δὲ λόγον, νῆς δὲ βεβαιότητα· τὴν δὲ ἐξ
 ἀπάντων ἀρμονίαν, ἐπισημὴν καλῶ· εἰ δὲ τι δεῖ
 καὶ εἰκόνοσ τῷ λόγῳ, ἔσω ἢ μὲν αἴσθησις κατὰ τὴν ἐν
 τεκτονικῇ χειρουργίαν, ὁ δὲ νῆς κατὰ γεωμετρίαν, ἢ δὲ
 φρόνησις οἷα καὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων· ἢ δὲ τέχνη διὰ
 μέσθ^u ἕσα γεωμετρίας καὶ τεκτονικῆς, πρὸς μὲν τὴν
 χειρουργίαν ἐπισημὴ τις ἕσα, πρὸς δὲ γεωμετρίαν ἐλατ-
 τημένη κατὰ τὴν βεβαιότητα.

ε. Διείληχε δὴ καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων δυνάμεις
 ἐπισημῆ, καὶ φρόνησις, καὶ ἐμπειρία. Καὶ ἡ μὲν ἐμ-
 πειρία^x περὶ πῦρ, καὶ σίδηρον, καὶ ἄλλας ὕλας πρα-
 γματευομένη παντοδαπὰς ἐρανίζει τὰς χρείας τῆ βίᾱ

tiam ac sentiendi facultatem locum tribuimus. Itaque opus
 animae, qua ratione caret, est sensus; qua diuina est, intel-
 lectus; qua humana est, prudentia: sensus autem experien-
 tiam colligit, prudentia rationem, certitudinem ratio: haec
 si apte inter se concinneque concurrant omnia, iam scien-
 tiam habes. Quod si a simili confirmandum est quod dicimus,
 confer sensum cum fabrilis opera, cum geometria intellectum,
 cum architectonice prudentiam; ars in medio sit geometriae
 et fabrilis operae, quae ad hanc collata scientia erit, ad
 illam vincetur certitudine.

5. Iam haec tria, scientia, prudentia, et experientia,
 naturalem in homine singulae pro se promouere solent facul-
 tatem. Quarum illa quidem circa ignem et ferrum reliquas-
 que versatur materias, multarumque beneficio artium quaeli-
 bet

u οἷα καὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων ἐπισημὴ τις ἕσα, πρὸς δὲ γεωμε-
 ἢ δὲ τέχνη διὰ μέσθ etc.] τῶν τρία, ἐλαττημένη κατὰ τὴν βε-
 ἀρχιτεκτόνων quid? nihil enim βαίσιτητα. Credo hanc esse Ma-
 video quod hunc casum regere ximi Scripturam. M.
 potest. [Lego: ἢ δὲ φρόνησις Sectio ε.
 οἷα καὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων τέχνη, α καὶ ἡ μὲν ἐμπειρία] Vulgo
 ἢ διὰ μέσθ ἕσα γεωμετρίας καὶ defunt hae voces, quas exhi-
 τεκτονικῆς· πρὸς μὲν τὴν χειρουργίαν, buere Reg. et Harleian.
 γ παν.

ταῖς εὐπορίαις γ τῶν τεχνῶν. Ἡ δὲ φρόνησις ἐπιτε-
 ταγμένη τοῖς τῆς ψυχῆς παθήμασι, καὶ οἰκονομῶσα
 ταῦτα τῷ λογισμῷ, πρὸς μὲν ἐμπειρίαν ἐπισήμης ἔχει
 λόγον, ἀπολείπεται δὲ ἐπισήμης, καθόσον περὶ πρά-
 γμα ἔχ᾽ ἐσῶς ἔδὲ ὠμολογημένον πραγματευομένη
 σχηματίζεται τῇ τέττα φύσει. Ὁ δὲ νόμος τὸ τιμιώτα-
 τον ἐν ψυχῇ καὶ ἀρχικώτατον, καθάπερ ἐν πόλει νόμος,
 ἔκ ἐπ' ἀξόνων γεγραμμένος, ἔδὲ ἐπὶ σήλης ἐγκεχα-
 ραγμένος, ἔδὲ ὑπὸ ψηφισμάτων κεκυρωμένος^z, ἔδ'
 ὑπὲρ ἐκκλησίας κεχειροτονημένος, ἔδ' ὑπὸ δήμου
 ἐπηνημένος; ἔδ' ὑπὸ δικαστηρίου δεδοκιμασμένος, ἔδ'
 ὑπὸ Σόλωνος ἢ Λυκῆργου τεθείς. ἀλλὰ θεὸς μὲν
 ὁ νομοθέτης, ἀγραφὸς δὲ ὁ νόμος, ἀχειροτόνητος δὲ
 ἡ τιμὴ, ἀνυπεύθυνος δὲ ἡ ἐξουσία. Καὶ μόνος ἀν εἶη
 ὁ νόμος· οἱ δὲ ἄλλως καλούμενοι^a, δόξα ψευδεῖς

bet humanae vitae colligit commoda. Prudentia, quae in
 animi affectionibus munus exercet suum, quas non aliter quam
 familias mater ex rationis dirigit praescripto, si cum experien-
 tia conferatur, scientiae vicem gerit; sin cum scientia, eo
 superatur, quod nec certam circa rem nec definitam versetur,
 easque semper se accommodet naturae. At vero mens, sum-
 mam animae bonum, magnaue imperatrix, id in ea est,
 quod lex in vrbe; non quae in tabulis scribitur, aut columnis
 inciditur, aut decretis sancitur, aut concionis manu sciscitur,
 aut a populo approbatur, aut in iudicio recepta, aut a Solone
 lata est aut Lycurgo: eius quippe legislator Deus est, ipsa lex
 non scripta, et quae nullis suffragiis auctoritatem debet suam,
 neque eorum, quae iubet, cuiquam rationem reddit. Haec
 sola lex est; reliquas vero, quae falso hoc sibi nomen vindi-
 cant,

γ παντοδαπὰς ἐρανίζει τὰς χρείας
 τῷ βίῃ ταῖς εὐπορίαις] Mallem di-
 stinguere et legere, καὶ ἄλλας
 ἄλλας πραγματευομένη παντοδαπὰς,
 ἐρανίζει τὰς χρείας τῷ βίῃ τὰς
 εὐπορίας τῶν τεχνῶν· quod sen-
 sum non paullo meliorem
 efficit. M.

z ἔδὲ ὑπὸ ψηφισμάτων [κεκυρω-
 μένος,] Mss. Reg. sequimur.
 Vulgo ἐγκεκυρωμένος. De lege
 hac diuina, quae sola vera lex
 est, praeclare dixit Cicero de
 Leg. I. 6. II. 4. seqq.
 a οἱ [δὲ] ἄλλως καλούμενοι,] Lo-
 cus est vitiat. Harleian. οἱ
 δὲ

καὶ διημαρτημένα καὶ σφαλλομένα. Κατ' ἐκεῖνης
 τῆς νόμου καὶ Ἀριστείδης ἔφευγε, καὶ Περικλῆς ἐζημιῶτο,
 καὶ Σωκράτης ἀπέθνησκε· κατὰ δὲ τὸν θεῖον τῆτον νό-
 μον καὶ Ἀριστείδης δίκαιος ἦν, καὶ Περικλῆς ἀγαθὸς ἦν,
 καὶ Σωκράτης φιλόσοφος. Ἐκείνων τῶν νόμων ἔργον
 δημοκρατία, καὶ δικαστήρια, καὶ ἐκκλησία, καὶ
 δῆμος ὄρμα, καὶ δημαγωγῶν δωροδοκία^b, καὶ τύχαι
 παντοδαπαί, καὶ συμφοραὶ ποικίλαι· τῆτα τῆ νόμου
 ἔργον ἐλευθερία, καὶ ἀρετή, καὶ βίος ἄλυπος, καὶ
 ἀσφαλὴς εὐδαιμονία. Ὑπ' ἐκείνων τῶν νόμων ἀθροίζε-
 ται μὲν τὰ δικαστήρια, πληρῶνται δὲ αἱ τριήρεις, ἐκ-
 πέμπονται δὲ οἱ στόλοι, τέμνεται γῆ, πολεμεῖται θά-
 λαττα, Αἴγινα ἀνίσταται, Δεκέλεια τειχίζεται, Μῆλος
 ἀπόλλυται^c, Πλαταιαὶ ἀλίσκοντο, Σικιώνη ἀνδραπο-

cant, inanes merito opinioniones vocaueris, quae falluntur fae-
 pissime, et aberrant. Illis legibus Aristides debet, quod
 exulat; quod mulctatur, Pericles; Socrates, quod moritur:
 nam si alteram hanc spectes, quae diuina est, iustus Aristidi-
 des, vir bonus Pericles, vir sapiens est Socrates. Illius opus
 est nimia populi potentia, iudicia, conciones, caeci plebis
 impetus, principumque eius corruptelae, varii casus, incom-
 moda diuersa; huius vero, libertas, virtus, tranquilla vita,
 stabilisque felicitas. Ex illarum praescripto frequenter in iu-
 dicium curritur, triremes implentur, educuntur classes, terra
 vastatur, bello ardet mare, Aegina deficit, muro Decelia
 cingitur, perditur Melus, occupantur Plateae, Sicyon diripi-
 tur,

δὲ [ἄλλοι] καλέμενοι. Reg. οἱ δὲ
 [ἄλλως οἱ] καλέμενοι. Reponen-
 dum οἱ δὲ ἄλλοι [ὡς] καλέμενοι.
 ὣς est ἕτως, vt passim. Vide
 fis Etymologicon M. Deua-
 rium de Part. cap. XXXV. ini-
 tio, et Vigerum cap. VIII.
 §. X. 22.

Ibid. οἱ δὲ ἄλλοι καλέμενοι]
 Mss. Harl. οἱ δὲ ἄλλοι καλέμενοι
 Regius, οἱ δὲ ἄλλως οἱ καλέμενοι.

Lego: οἱ δὲ ἄλλοι, οἱ καλέμενοι,
 δόξα ψευδεῖς, scil. εἰσι; cetera
 vero, quae vocantur leges, opi-
 niones sunt falsae. M.

^b δημαγωγῶν [δωροδοκία.] Sic
 Reg. ac ita Paccius in suo co-
 dice videtur reperisse; vertit
 enim principum virorum cor-
 ruptiones. Vulgo δωροδοκία.

^c [Μῆλος] ἀπόλλυται.] Vulgo
 Μῆδος. At veram lectionem ex
 codice

δίξεται ^d, Δῆλος καθαιρεῖται· ὑπὸ τέτων τῶν νόμων ἀρετὴ ἀθροίζεται, πληρεῖται ψυχὴ μαθημάτων, οἰκείται οἶκος καλῶς, εὐνομεῖται πόλις, εἰρήνην ἄγει γῆ καὶ θάλαττα, ἐδὲν σκαῖον, ἐδὲ ἀπάνθρωπον, ἐδὲ βαρβαρικόν, πάντα εἰρήνης μεσὰ, καὶ ἐκεχειρίας, καὶ ἐπισήμης, καὶ φιλοσοφίας, καὶ λόγων μεσικῶν.

5. Ὡ νόμοι νόμων ^e πρεσβύτεροι, καὶ νομοθέται νομοθετῶν ἡμερώτεροι οἷς ὁ μὲν ἐκὼν ὑποῤῥίψας ἑαυτὸν, ἐλεύθερος, καὶ εὖπορος, καὶ ἀδελῆς ἐφημέρων νόμων ^f, καὶ ἀνοήτων δικαστῶν· εἰ δὲ τινες παράνομοι ἐν τέτοις καὶ ὑβριστῶν ἄνδρες ^g, ἔχουσι τὴν δίκην, ἐκ Ἀθηναίων

tur, Delos euertitur; ex harum vero virtus colligitur, praeclaris impletur disciplinis animus, res priuata noneste, publica praeclaris dirigitur legibus, bellum nusquam est, ubique terra marique parata securitas, nihil vsquam sinistrum, nihil inhumanum, nihil barbarum, pacis plena sunt omnia, omnia foederum, ubique scientia viget, ubique sapientiae studium, et liberales disciplinae.

6. O legibus antiquiores leges! o legislatoribus manfuetiores legislatores! quibus, si quis volens se submiserit, liber pariter, diuesque aget, nec quotidianis hisce magnopere legibus stultisque egebit iudicibus: quicumque vero ab earum recesserint praescripto, iniusteque vixerint, poenas illi subeunt; non quod Atheniensium damnentur suffragiis,

codice nescio an coniectura vidit Paccius, habet enim, *perditur Melus*. Nec hoc Heinsium fugit. Stephanus, *Μῆλος νῆσος μία τῶν Κυκλάδων, ὀμῶνυμον ἔχουσα πόλιν*. Suidas, *Μῆλος, καὶ ἡ πόλις, καὶ ἡ νῆσος*. Noster Differt. XVIII. 7. *Ἀπόλωλέ σοι [Μῆλος,] νῆσος γείτων*. Quin et *Μηλίων ἀνδραπαδισμόν et συμφοράς* memorat Isocrates in Paneg. p. 89, 91. Historiam vero supereditabunt Thucydides lib. V. p. 410. et Strabo lib. X. p. 742.

^d *Σκιῶν ἀνδραποδίζεται,*] Vulgo *Σικυῶν*. Sed Reg. et Harleian. *Σκιῶν*, quod rectum. Stephanus, *Σκιῶν πόλις Θράκης*. Idem mendum sustulimus infra Differt. XVIII. 7. vbi vide notata.

Section 5.

^e *Ὡ νόμοι*] Sic Reg. et Harleian. vulgo *ἄν νόμοι*, perperam.

^f *ἀδελῆς ἐφημέρων νόμων,*] Vulgo, *ἀνευδελῆς*, repugnantibus Mss. Vide nos ad Differt. V. I.

^g *ὑβριστῶν ἄνδρες,*] Vulgo *δικαστῶν ἄνδρες*. Lectionem, quam recepinus,

καταψηφίζομένων, ἔδὲ τῶν ἑνδεκα ἀπαγόντων, ἔδὲ τῷ δημῷ προσφέροντος τὸ φάρμακον, ἀλλ' αὐτόθεν ἐξ αὐτοφυῆς καὶ ἐκσίσιοις μοχθηρίας.

Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἢ ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.

Τῆτον παραβὰς τὸν νόμον Ἀλκιβιάδης ἐδυτύχει, ἔχ' ὅποτε αὐτὸν Ἀθηναῖοι ἐκ Σικελίας ἐκάλεον¹, ἔδ' ὅποτε ἐπηρεάσαντο αὐτῷ κήρυκες καὶ Εὐμολπίδα^κ, ἔδ' ὅποτε ἔφευγεν ἔξω τῆς Ἀττικῆς, μικρὰ ταῦτα, καὶ καταδίκη εὐκαταφρόνητος (κρείττων γὰρ ἦν καὶ Φεύγων Ἀλκιβιάδης¹ τῶν οἴκοι μενόντων, ἔτος παρὰ Λακεδαιμονίοις

aut ab undecimuiris abducantur, aut denique e tortoris manu venenum hauriant, minime; sed propria, sed innata, sed voluntaria improbitate sua;

Crimine nam periere suo, poenasque dedere.

Hanc legem transgressus est Alcibiades, huius ex legis iudicio infelix dicendus fuit, non cum e Sicilia ab Atheniensibus ad dicendam causam vocaretur, non cum a sacris praeconibus, non cum ab Eumolpidis deuoveretur, non cum Atticam relinqueret, vulgaria haec sunt, leuissimae hae poenae sunt (maior enim et in exilio iis, qui manebant, erat Alcibiades; nam et apud Lacedaemonios exul vixit

recepimus, quamque ex Mss. Regio laudauit Heinſius, exhibet vterque codex; eamque sensus omnino flagitat.

h Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν] Odyſſ. Α. 7.

ἔ αὐτὸν Ἀθηναῖοι ἐκ Σικελίας ἐκάλεον,] Vulgo αὐτὸν ἐκ Σικελίας Ἀθηναῖοι ἐκάλεον. Eum verborum ordinem sequimur, quem repraesentant Mss.

κ ἐπηρεάσαντο αὐτῷ κήρυκες καὶ Εὐμολπίδα,] Ad Alcibiadem pertinere videtur hoc incerti scriptoris fragmentum apud Suidam in Εὐμολπίδα, Ἐπηρεάσαντο δὲ αὐτῷ Εὐμολπίδα καὶ κή-
Tom. I.

ρυκες. Vide Corn. Nepotem in Alcib. cap. IV. et Plutarchum tom. I. pag. 202. De Eumolpidis adiſis Iohan. Meursium Eleusin. cap. II.

1 Φεύγων Ἀλκιβιάδης] Ita Reg. et Harleian, vulgo μένων, contra mentem sententiamque Maximii: quapropter nec Pacium, nec Canterum, nec Heinſium fugit vera lectio.

τ καὶ μένων Ἀλκιβιάδης] Ita priores editiones. Sed Reg. et Harl. pro μένων habent Φεύγων. vnde suspicari licet Maximum primo scripsisse, κρείττων γὰρ ἦν καὶ ἔ μένων Ἀλκιβιάδης
P

Φεύγων εὐδοκίμει, ἔτος Δεκέλειαν ἐπετείχιζεν, ἔτος
 Τισσαφέρνη Φίλος, καὶ Πελοποννησίων ἠγεῖτο) ἀλλ'
 ἢ ἀληθῆς Ἀλκιβιάδου δίκη πρεσβυτέρα μακρῶ; πρεσβυ-
 τέρος νόμος, καὶ πρεσβυτέρων δικασῶν. Ἡνίκα ἐξῆλθε
 Λυκεία, καὶ ὑπὸ Σωκράτους κατεγνώσκειτο, καὶ ὑπὸ
 Φιλοσοφίας ἐξεκηρύττετο· τότε Φεύγει Ἀλκιβιάδου,
 τότε ἀλίσκεται. Ὡ καταδίκης πικρᾶς, καὶ ἀμειλίχης
 ἀρᾶς, καὶ ἐλεεινῆς πλάνης. Τοιγαρῶν Ἀθηναῖοι μὲν
 αὐτὸν καὶ δεηθέντες κατεδέξαντο· Φιλοσοφία δὲ, καὶ
 ἐπισήμη, καὶ ἀρετὴ τοῖς ἅπασι Φεύγουσι ἄβατος
 μένει καὶ ἀδιάλλακτος. Τοῖσ'τον ἢ ἐπισήμη, τοῖσ'τον
 ἢ ἀμαθία.

ζ'. Ἐγὼ δὲ καὶ τὰς Μίνω νόμους ἐπισήμην καλῶ, ἣν
 ἐδίδασκε μὲν ὁ Ζεὺς ἐν ἑνναετῇ χρόνῳ^π, ἐμάνθανε δὲ
 ὁ Μίνως, εὐδαιμόνει δὲ τὸ Κρητῶν γένος. Καὶ τὴν
 Κύρου ἐπισήμην ἀρετὴν καλῶ βασιλικὴν^ο, ἣν ἐδίδασκε

vixit, non inglorius, postea et Deceliam munivit, et amicus
 Tisflaphernis, et dux fuit Peloponnesiis) sed vera illa, de qua
 loquor, Alcibiadis poena antiquior, ab antiquiore multo inro-
 gata lege, antiquioribusque iudicibus. Cum Lyceum relin-
 queret, cum a Socrate damnaretur, cum a philosophia fuit
 proscribitus; tum exulare coepit Alcibiades, tum capi. O pro-
 scriptionem grauem! o diras implacabiles! o miserrimum
 errorem! Igitur postea etiam cum precibus receperunt eum
 Athenienses; philosophia vero, et scientia, et virtus, quem
 semel proscripserunt, nunquam admittunt, nunquam in gra-
 tiam recipiunt. Talis est scientia, talis ignorantia.

7. Ego vero et Minois leges scientiam vocare non dubi-
 tem, quam nouem annis Iupiter docuit, Minos didicit, cum
 bono suo Cretenses sequebantur. Ego et virtutem Cyri re-
 giam dico scientiam, quam docebat quidem Cyrus, non disce-
 bat

δης τῶν οἴκοι μενόντων· sed pro ἑ
 μένων postea edidisse Φεύγων. M.
 Sectio ζ'.

π ἐν ἑνναετῇ χρόνῳ.] Vide nos
 ad Differt. XXXVIII. 2.

ο τὴν Κύρου ἐπισήμην ἀρετὴν
 καλῶ βασιλικὴν.] Adsentior
 Heinsio, qui, duorum vocabu-
 lorum sede mutata, legit τὴν Κύρου
 [ἀρετὴν ἐπισήμην] καλῶ βασιλικὴν.
 Ibid.

ρὴν Κῦρος, Καμβύσης δὲ ἐκ ἐμάνθανεν, ἐδὲ Ξέρξης ἐμάνθανε. Κῦρος μὲν γὰρ ἠγεῖτο Περσῶν, ὡς ποιμὴν θρεμμαίων, σὴζων τὸ αἰπόλιον καὶ τρέφων, καὶ Μήδοις πολεμῶν, καὶ Βαβυλωνίαις λαμβάνων, καὶ μηδενὶ ἐφίεις λύκῳ βαρβάρῳ καὶ ἄρπαγι ἀναμιχθῆναι τῇ ἀγέλῃ ρ. Καμβύσης δ' ἦν καὶ αὐτὸς Ξέρξης ἐκ ποιμένων ρ ἀγαθῶν πονηροὶ λύκοι, κείροντες τὴν ἀγέλην ρ,

bat tamen Cambyfes, non discebat Xerxes. Cyrus enim Persis haud fecus imperabat, quam pecoribus pastor: ille saluti gregis prospicit et pabulo, ille in Medos bellum mouet, ille Babylonios inuadit; lupis vero barbaris ferisque ne aditum quidem ad gregem permittit. Cambyfes contra Xerxesque e bonis pastoribus lupi euasere improbi; illi gregem totondere,

Ibid. τὴν κύρη ἐπισήμην ἀρετὴν καλῶ βασιλικήν.] Transponendae sunt voces ἐπισήμην et ἀρετὴν, prout bene monuit *Heinsius*. Sumpta sunt haec ex *Platonis Politico*, citante *Clem. Alexandrino Stromat. II. p. 366. C. ὡς ἡ τῆ ἀληθινῆ βασιλείῳ ἐπισήμη, βασιλική.* Vide *Xenophontem Cyrop. VIII. 18.* vbi memoratur dictum Cyri, *παρὰ πλῆσι εἶργα εἶνοι νομέως ἀγαθῆ καὶ βασιλείῳ ἀγαθῆ. M.*

ρ λύκῳ βαρβάρῳ καὶ ἄρπαγι ἀναμιχθῆναι τῇ ἀγέλῃ.] Vulgo λύκῳ βαρβάρῳ, καὶ [ἀργίῳ] ἀναμιχθῆναι τῇ ἀγέλῃ. Vnde *P. Leopardus Emend. XVIII. 28.* coniectura fatis probabili reponerat λύκῳ βαρβάρῳ καὶ [ἀργίῳ]. At lancem deprimit *Harleian.* qui locum eo, quo dedimus, modo repraesentat. *Philes de Vulturibus III. 14.*

Ὁὶ ζῶσιν ἐυθὺς ἐξ ὀνύχων [ἀργίων.]

Pariter λύκοι ἄρπαγες dicuntur *Matthaeo VII. 13.* Vide sis et versionem τῶν *LXX. Genes. XLIX. 27.* et *Eusebium Vit. Constantini III. 63.*

ρ Καμβύσης δ' ἦν, καὶ αὐτὸς Ξέρξης, ἐκ ποιμένων etc.] Sic distinguendum: et vertendum, *Cambyfes vero erat, et postea Xerxes, pro pastoribus etc.* Vide pulcherrimum locum ad hanc rem apud *Graecarum elegantiarum peritissimum scriptorem, Synesium De Regno p. 4. ed. Turneb. M.*

ρ κείροντες τὴν ἀγέλην.] Κείρειν hoc in loco radere, vel, vt nonnulli volunt, *deglubere* significat. *Martialis II. 17.*

Non tondet, inquam. Quid ergo facit? radit.

Idem VIII. 47.

Pars maxillarum tonsa est tibi, pars tibi rasa est.

Vide *II. Casaubonum ad Suetonii Tiberium cap. XXXII.*

P 2

Ibid.

καὶ τῆς ἐπισήμης ἀπεληλαμένοι. Ἐγὼ καὶ τὰς Λυκίους νόμους ἐπισήμην καλῶ μουσικὴν ^s.

dere, illi ad hanc ne accessere quidem scientiam. Ego et Lycurgi leges, scientiam voco.

DISSERT.

Ibid. κείροντες τὴν ἀγέλην.] Quod et boni pastores faciunt. ideo κείρει pro deglubere (radere Daufius) sumit magnus Casaubonus. Aliam huius Verbi significationem adferunt Helychius et Suidas, quae huic loco optime conueniret, nempe ἐσθίειν, κατεσθίειν comedere, devorare. pro occidere, vel occidendo facere, Sophocles Aiac. Flag. V. 56.

Ἐνδ' εἰσπεσῶν ἔκειρε πολυκέρων φόνον·
de Aiace, boues et oues trucidante. M.

^s ἐπισήμην καλῶ [μουσικὴν.] Vulgo deest vltima vox; sed eam suppleat, Heinio probante, Reg. et Harleian. Leges autem Lycurgi vocat scientiam musicam; quod concinnandis et ad virtutem velut ad harmoniam remeandis, hominum moribus fuerint comparatae. Plato in Phaedone cap. IV p. 77. Πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐν-ὑπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ λέγει, ὡς Σάκρατες, ἔφη, [μουσικὴν] ποίει καὶ ἐργάζεσθαι. Καὶ ἐγὼ ἐν γε

τῷ πρόσθεν χρόνῳ ὅπερ ἔπραττον, τῷτο ὑπελάμβανον αὐτὸ μοι παρακελεύεσθαι τε καὶ ἐπικελεύειν, ὡς περ οἱ τοῖς θεοῖσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ ἔτω τὸ ἐνύπνιον ὅπερ ἔπραττον, τῷτο ἐπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν ὡς φιλοσοφίας μὲν ὅσης μὴ γίγνηται [μουσικῆς], ἐμῆ δὲ τῷτο πρᾶτοντος. Et in Laetete p. 249. H. Χαίρω ὑπερφυσῶς, θεώμενος ἅμα τὸν τε λέγοντα καὶ λεγόμενα, ὅτι πρέποντα ἀλλήλοις καὶ ἀρμώττοντα ἐστὶ καὶ κομιδῇ μοι δοκεῖ [μουσικός] ὁ τοιοῦτος εἶναι, ἀρμονίαν καλλίστην ἡρμωσμένους ἢ λύραν, ἢ δὲ παιδίᾳ ὄργανα, ἀλλὰ τῷ ὄντι ζῆν ἡρμωσμένους. Pari modo λόγους μουσικῶς adhibuit noster supra cap. V. Vide sis et Budaeum Comment. L. G. p. 944. et Casp. Barthium ad Claudiani lib. I. Rufin. v. 24.

Ibid. Ἐγὼ καὶ τὰς Λυκίους νόμους ἐπισήμην καλῶ μουσικὴν.] Atque ita finitur Dissertatio. Sed proculdubio defectus est. non enim verosimile fit Nostrium transmissurum fuisse Lycurgi Leges absque tali aliquo Elogio, vel Descriptione, qualem Minois Legibus paullo ante contulerat, M.

DISSERT.